

DELAVSKA POLITIKA

POLITIČEN DNEVNIK

Izhaja vsak delavnik ob 11. dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Breg štev. 12./II.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Ljubljana, Breg 10-12. pritličje.

Cek. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno: v Ljubljani in po pošti 20.— Din, po raznašalcih izven Ljubljane 22.— Din za inozemstvo mesečno 32.— Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De belo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2/25 Din. Pri večjem številu objav popust.

Št. 92.

V Ljubljani, petek 23. aprila 1926.

Leto I.

K proslavi Prvega Maja.

URSSJ je izdala proglas na proletarijat Jugoslavije in objavila sklep, da se bo letos praznoval veliki proletarski praznik 1. maj samostojno, pod parolo: »Zedinjenje strokovnega pokreta.«

Isti sklep je napravila pred tedni Strokovna komisija, ki se je zavedala svojih nalog, sprejetih na decembrskem kongresu. Z nobeno politično grupacijo, ampak samostojno, hočejo Strokovne organizacije praznovati Prvi Maj. SSSJ v Sloveniji je uvidela pravilnost tega sklepa, obljubila svoj pristanek, ter dala potrebnj material za proslavo na razpolago. Kajti URSSJ povdarja, da so vsi oni, ki odobravajo izvršeno zedinjenje in sodelujejo pri njegovi upostavitvi, vabljeni da pomagajo k čim lepšemu in popolnejšemu uspehu tega velikega praznika.

Da bo izpadla Bernotova skupina iz te kombinacije, je jasno, ker je Bernot proti zedinjenju.

Predržno in nekonsekventno se nam pa zdi stališče naših takozvanih dekalistov, ki hočejo biti za vsako ceno priznani kot neka politična grupa ali pa celo stranka. Ta pesčica znanih in večnih nezadovoljencev, razbijancev in politično skrajno napetih ljudi, ki brez vsake pravne in ideološke ideologije in politične linije tavajo iz ekstreme v ekstrem, si domišljajo, da brez njih je vsaka proslava 1. maja nemogoča. Smatrajo se za edine nosilce pravih proletarskih gesel in iščejo povsod prilike, da povdarjajo svojo velikobesedno revolucionarnost!

Delavske mase so demagoge z Marksovega trga spznale in jih vrge od sebe. Zalostno je pač, da je grupa, ki je nekdanj stala v prvih vrstah, danes potisnjena ob stran, zavoljo enega ali kvečjemu par ljudi, ki so še novi v delavskem pokretu, in ki so se še pred nekaj leti zavzemali za čisto druge stvari. Kjerkoli so se ti ljudje pojavili — tam je bil spor in razkol. Tako tudi v Sloveniji. Čudna pota, katera ti posamezniki hodijo, so dovedla do razkola v levem krilu delavskega gibanja, do nečuvjenih napadov, psovok in laži v »DKL«, do razbijanja in motenja delavskih shodov, itd., itd.

In sedaj hočejo zopet taisti ljudje pokazati in dokazati svojo ljubezen do proletarijata z novo gesto — z razbijanjem prvomajskega shoda!

Poslali so že dva dopisa Strokovni komisiji, z zahtevo, da se skupno z njimi proslavi Prvi Maj. Skupno s kom? S politično sekto enega zemljemerca, dveh uradnikov in nekaj dogmatikov? Grupa okoli »DKL« (Delavsko kmečkega lista) hoče skupno proslavo — kot s politično skupino — kar je v principu proti sklepu URSSJ in Strok. komisije. Razven tega nastane vprašanje: Ali niso Marcel Zofga, Hlebec in Peterkovič organizirani v organizaciji Privatnih nameščencev, ki je priključena Strokovni komisiji? Ali mar hočejo skupno proslavo samo zaradi osebne slave tega ali onega?

Radičevci se zopet bratijo in ponujajo v vlado.

Belgrad, 23. aprila. Zadnje dni je bilo mnogo govora o razkolu Radičeve stranke in o močnem vplivu desidentov dr. Nikiča, ki je zbiral v svoj krog ostale radičevske nezadovoljne poslance. Toda izkazalo se je, da ima Radič še vedno na konopcu svojo stranko in svoje poslance. Za včerajšnjo sejo Radičeve stranke je vladalo veliko zanimanje; na sejo so prišli skoro vsi poslanci, tudi nekaj desidentov se je spokorilo. Tako, da ima dr. Nikič samo še 5 poslancev. Radič se je sam hotel odstraniti od seje, toda poslanci so zahtevali, da naj prisostvuje. Sprejeta je bila na seji resolucija, ki vsebuje v glavnem točke, da neomajano vztrajajo na narodnem sporazumu z dne 14. junija 1925, da se naj pred počitnicami sprejme vse tiste zakone, ki so določeni v omenjenem aktu v narodnem sporazumu: izenačenje davkov, in se naj zjamčijo uspešni načini za preganjanje korup-

cije. Resolucija pravi dalje: „Najostrejšje obsojamo korupcijo, se popolnoma strinjamo s predsednikom stranke in mu izražamo svoje popolno neomajno zaupanje.“ Poslali so kralju tudi udanostno brzojavko. Po seji je seveda govoril Stjepan Radič in naglašal, da je za sodelovanje z radikalno stranko in da pravzaprav ni razkola med radikali in radičevci. O Uzunoviču je povedal, da je premalo izkušen, sicer da mu pa popolnoma zaupa. Da je strankin absolutist, razodevajo njegove lastne besede: „Vprašanje, ki se tiče vstopa v vlado, bom rešil sam. Kadar pravim, da ne grem v vlado, takrat ne grem.“ Iz vsega radičevega izvajanja je bilo razvidno, da je Radiču veliko na tem, da čimprej zleze v vlado in se pobrati z radikali. Doda se, da bi rad podprl Uzunovičevo vlado in izigral dr. Nikiča. Vse priprave vodi v Belgradu dr. Krajač, ki tudi ni bil na seji.

Angleška rudarska kriza.

Splošna stavka neizbežna.

London, 22. aprila. Medtem ko se je zadnje dni presojalo precej optimistično rudarski spor, se sedaj čujejo zopet zelo pesimistični glasovi. Vest, da so podjetniki pristali na temeljno enako določitev plač za vso državo in odstopili od svoje prvotne namere, da bi se plača določevala od kraja do kraja, je bila menda prenačljiva. Podjetniki vztrajajo na tem, da se temeljna plača nikakor ne more definitivno in za vse revirje enako pogodbeno fiksirati, ker se mora z ozirom na premogovno tržno krizo premog poceniti in je zato potrebno, da se nekoliko podaljša delovni čas

v vseh rudnikih, plače pa določijo po razmerah v posameznih revirjih. Če je to definitivni sklep lastnikov angleških premogovnikov, potem je pač gotovo, da pride v kratkem do velike splošne stavke. Vlada skuša na vsak način stavko preprečiti in upliva zato zlasti na delodajalce, da naj bodo popustljivejši. Zastopniki delavstva izjavljajo, da so pripravljeni na vse eventualnosti in da računajo z neizbežnostjo splošne rudarske stavke, kateri se bodo najbrže pridružili iz solidarnosti tudi ostale delavske kategorije.

RADIKALI SI MANEJO ROKE.

Belgrad, 23. aprila. Konferenca Radičeve stranke je v Belgradu precej zainteresirala vladne radikalne kroge; računajo na ponovno kapitulacijo Radiča in na okrepitev sedanjega vlade, ki bi jo bilo v tem slučaju možno sklicati parlament in začeti z „rednim“ vladnim poslovanjem. Skrbijo pa Radiča razne očitane korupcije, in rad bi se ali pobotal z desidenti, ali jim pa onemogočil nadaljnjo razkrivanje. Vse kaže, da je tudi

ta zadnji pasus precejšnja motivacija za eventualni vstop radičevcev v vlado. Radikali se tega seveda vsele, ker se jim baje tako ni bati krize.

POLJSKA VLADA OSTANE.

Varšava, 22. aprila. Uradniška vlada se ne bo sestavila, pač pa je bil blasedanji predsednik vlade Skrzinski pozvan, da sestavi novo vlado, kar se mu bo najbrže tudi posrečilo, ker podpira večina strank politiko njegovega kabineta.

Kako daleč gredo ti roševalci delavskega pokreta, dokazuje dejstvo, da so se drznili v dopisu groziti z motenjem Prvomajске proslave, kot so to že delali nekateri študenti na Unionskem shodu, po znanem nalogu znane osebe.

Delavska javnost jemlje to njihovo grožnjo na znanje in bo znala varovati proslavo Prvega Maja, svojega edinega praznika, na način, ki bo vreden njene moči in zavednosti. Ako je proletarijat do danes preprečil vsako motenje svojega rdečega Maja od strani buržuazije, bo znal preprečiti tudi motenje od strani teh ljudi. Tisti, ki poveljujejo omenjeni družbi pa naj si zapom-

nijo, da je Prvi Maj praznik Dela in da bo padla v prvi vrsti na nje vsa odgovornost za eventualno oskrnitev tega praznika.

Proletarijat se groženj ne bo ustrašil in bo na ta dan pokazal svojo solidarnost in svojo doslednost. Akcija za zedinjenje vsega proletarijata v enotno fronto se bo nadaljevala. Strl bo neusmiljeno vse, ki se bodo temu kakorkoli protivili.

Strokovničar.

(Opomba uredništva. Objavljamo ta članek iz vrst naših strokovničarjev v trdnem prepričanju, da se bo 1. maj vendar kompaktno in solidarno proslavil.)

OSTER SPOR MED LJUBO JOVANOVIČEM IN PAŠIČEM.

Belgrad, 23. aprila. Spor Ljube Jovanoviča s Pašičem še ni zaspal, kot je bilo misliti, in prav pred konferenco radikalne stranke, ki se bo vršila 25. t. m. prihaja spor v novo razdobje. Objavljenih je bilo nekaj pisem Jovanovičevih svojim prijateljem v Dalmaciji in v pismih so izraženi ostri in stvarni napadi na Pašiča, v katerih je tudi rečeno, da Pašič ni več zmožen za vodstvo stranke in države in da je s svojimi pristaji povzročil v državi nesrečo, ki je javna tudi v inozemstvu. Obsoja samovoljnost Pašičevih eksponentov, ki zavzemajo najvažnejše funkcije in očita Pašičevim pristajem, da so falzificirali Pašičeve podpise in pisma, naperjene proti njemu (Jovanoviču). Pisma so izzvala ogorčenje in razburjenje v radikalni stranki; resnejši radikali smatrajo, da je s tem zadan razkol radikalne stranke, napetejši pa hočejo Jovanoviča izključiti iz stranke. Delijo se različno: nekaj jih je na strani Pašiča, nekaj na strani Jovanoviča. Razkol je potemtakem že dejstvo. Torej je Jovanovičeva, Koroščeva in Radičeva namera le uspela.

NEMSKI PARLAMENT IN RUSKO-NEMŠKA POGODBA.

Berlin, 22. aprila. Za ponedeljek je sklican parlamentarni odsek za zunanje stvari, ki bo razpravljal o nemško-ruski pogodbi ter predložil parlamentu poročilo. Pogodba se bo najbrže sprejela tako, kakor je bila približno v razgovorih med nemškimi in ruskimi delegati sestavljena in stilizirana.

FRANCOSKI DOLGOVI V AMERIKI.

Pariz, 22. aprila. Vprašanje francoskih dolgov v Ameriki se je uredilo tako, da se je Franciji črtalo polovico vseh dolgov in vse obresti. Nečrtane dolgove pa mora Francija poravnati v 62 letih. S tem sporazumom so v Parizu prilično zadovoljni.

VELIK SHOD NAMEŠČENCEV IN TRGOVSKIH NASTALJENCEV.

Protestno zborovanje privatnih nameščencev in trgovskih nastaljenecv se je sinoči vršilo v salonu gostilne pri Levu na Gosposvetki cesti. Udeležba je bila nepričakovano ogromna. Kakor je znano, je gremij trgovcev sklenil podaljšati osemurni delovni čas in to je izzvalo ostre proteste. Shod je pokazal, da imajo nameščenci smisel za svoje interese in da se zavedajo svoje moči skupnega nastopa. Shodu je predsedoval s. Skobl. Sodruga Kopač je v stvarnem in treznem govoru govoril o krivičnosti upostavitve čezosemurnega dela in pozivljal vse k solidarnosti za boj proti tej nameri. Sodruga Colnar, delegat iz Zagreba je priporočal sindikat delojemalskih organizacij. Govoril je še Pleterkovič in Urbančič in končno še Golmajer. Sprejeta je bila soglasno ostra resolucija proti nameri podaljšanja osemurnega delovnega časa. O shodu bomo še poročali.

Svetovno
znano

FOX

čistilo je za čevlje
vendar najboljše.

Rusko socijalna politika.

Produktivnost dela, vprašanje plač in stanovanjsko vprašanje.

Včeraj smo objavili nekaj podatkov o gospodarskih perspektivah Rusije v tekočem letu. Danes omenjamo nekatera nadaljna važna socijalna vprašanja ruskega gospodarstva.

Današnja Sovjetska Rusija si je pri regulaciji plač pridobila vpliv in ugled ne samo pri proletarcih — nekommunistih — v Rusiji, pač pa tudi v inozemstvu. O tem pričajo številne delegacije socijalističnih in komunističnih sodrugov iz zapadne Evrope, ki so potovale v Rusijo, da se na lieu mesta prepričajo o faktičnem socijalnem stanju, ki vlada danes v Sovjetski Rusiji. Pa poglejmo statistiko o tem vprašanju. V l. 1925-26 se je zvišalo delavstvo v Sovjetski Rusiji za en četrtilijona, ali v primeri s porastom delavstva v letu 1924-25 — za 20%. Dohodki so se na ta način zvišali za 10%, medtem ko so se lauskega leta za 31%. Plače so dosegle precejšnjo višino zlasti v težki industriji (v metalurgiji za 19%, v rudnikih za 23%).

Na kratko bi lahko označil torej, da so se v industriji zvišale v celoti plače za povprečno 16—17%. Plače so danes dosegle predvojni nivo, l. 1924-25 pa samo 80%.

Primerjaj s plačami v Jugoslaviji!

Razmerje med produkcijo in mezdami pa je sedaj veliko boljše, za približno 14,9% kot je bilo pred vojno. Posebno ugodnost uživajo transportni delavci, ki so dosegli 45% povišanje plač.

Kaj nam dokazujejo sledeče številke? Kakšno je toraj faktično stanje proletarijata v Sovjetski Rusiji?

Iz zgoraj navedenega razvidimo dva fakta:

1. Sovjetska Rusija je storila svojo dolžnost v kampanji za dvig produkcije, za izboljšanje sovjetskega narodnega gospodarstva in za produktivnost dela in obenem jasno dokazala, da je in da mora biti izboljšanje in povečanje produkcije — posledica izboljšanja plač. In baš radi tega so plače l. 1925-26 zaznamovale impozanten porast. Tako lahko žanje danes proletarijat Sovjetske Rusije sadove svoje ga dela iz prejšnjih let.

2. Drugo razveseljivo dejstvo pa je, da so se začele v Sovjetski Rusiji zviševati plače (po čisto logičnem razvoju ruske industrije) baš v momentu, ko kapitalisti v ostalih deželah mečejo delavce na cesto in jim zmanjšujejo in reducirajo plače.

In to je »stabilizacija« kapitalizma!

Stanovanjsko vprašanje se tudi velikopotezno rešuje. Za l. 1925-26 se je določilo za rešitev te krize 375 milijonov. Od tega 100 milijonov za popravila (reparacije), 100 milijonov za preventivna dela, 70 milijonov za razne

stavbe in 105 milijonov za nova stanovanja.

Investicije v industriji.

Leto 1924-26 je leto polne obnove in vzpostavitve industrije in leto naraščanja fundamentalnega kapitala: orodja, oprem, stavb itd. Razume se, da se investira kapital zlasti v tistih industrijskih panogah, v katerih je napredek zelo občuten; to je zlasti v metalurgiji, elektrotehniki itd. Višina investicij se je dvignila sedaj že za 1 milijardo 970 milijonov rubljev. Dve tretjini te vsote, t. j. približno 446 milijonov rubljev služi za popravila in obnovo, ostanek 324 milijonov pa za nova dela. Najvažnejše investicije pa so vračunane za metalurgijo in sieč 182 milijonov rubljev, za tekstilno industrijo 145 milijonov in za izrabljanje petrolejskih vreleev 116 milijonov rubljev.

Zakaj so morali trboveljski rudarji na cesto.

V zadnjih korupcijskih aferah so listi in posamezni politični veljaki iznesli interesantna odkritja, ki postavljajo v najogabnejšo luč odlične veličine. Pri teh aferah so odkrili tudi nečedna početja Trboveljske premogokopne družbe. Družba si je nagromadila ogromno premoženja, takoj, ko se je Slavenski banki posrečilo izmuzniti družbo izpod državne kontrole. Dokler je bila družba pod državno kontrolo in jo je vezala pogodba s ravnateljem tvrdke Laenger v Belgradu, je stal vagon premoga na pr. 2200 Din. Ko je pa s pomočjo Slavenske banke dobil Rade Pašić v roke 4.500 akcij v znesku 4 milijone dinarjev, je cena premoga poskočila na 4000 Din pri vagonu.

Torej tako! Slavenska banka in Trboveljska družba sta šli na roko Rade Pašiću, mu dali na razpolago milijone, dočim je rudarsko delavstvo poginjalo v rovih in konzument moral drago plačevati premog. Pa še ni bilo dovolj TPD. Reducirala je delavstvo, mu hotela zvišati delovni čas, da bi se bogastvo še hitreje in obširneje stekalo v nenasitne žepke raznih veličin. Torej toliko je TPD za življenje rudarjev in tako mnogo ji je za Radeta, da žrtvujejo vse, da celo sama padpira očetovsko Radeta. Saj je baš s podpisom potrdil to dejstvo bivši ravnatelj Slavenske banke sam.

Nič ni čudnega, če se ogorčena in poštena javnost razburja, nič ni čudnega, če prihajajo od večjih strani glasovi, da se naj ugotovi, na kakšen način so se Trbovlje osvobodile državne kontrole in da se naj denar rekvirira v korist državne blagajne. Prihajajo celo glasovi in nasveti, da se naj zahteva od TPD izpisek delničarjev in število delnic.

Delavstvo hira in strada na cestah, kolikor ga je pa še ostalo pri delu, je slabo plačano in mora za slabo plačo

ubijati svoje poslednje sile, samo, da se mogotei morejo okoristiti z žulji delavskih rok.

Upajmo, da bodo preiskave prodrle v vse skrivnosti in v umazanosti različnih družb. Toda krivice, ki so se zgodile delavstvu, pa tudi te preskave ne bodo mogle popraviti, družbe jih pa ne bodo hotele. In delavstvo naj trpi še naprej?

Čas je že, da se streznete in strnete v enotno bojno fronto in sami s svojimi organizacijami izvojujete svojo zmago.

Ker drugače bodo delavci stalno romali na cesto in ne samo v Trbovljah, pač pa tudi v manjših podjetjih.

Volilna borba na Estlandskem.

15., 16. in 17. maja se bodo vršile na Estlandskem državnozborske volitve. Volilna borba je že v popolnem razmahu. Socijalistična delavska stranka Estlandske je postavila v vseh državnih volilnih okrožjih svoje posebne kandidatne liste, pod zelo ugodnimi volilnimi izgleidi. Pri volitvah l. 1923. je dobila socijalistična stranka 86.000 glasov (18,7 odstotkov) in 22 mandatov. Tekom parlamentarne dobe je pa naraslo število socijalističnih poslancev na 26, ker se je precejšnje število bivših komunističnih poslancev tekom parlamentarnega dela pridružilo socijalistični parlamentarni frakciji. Pred razpisom sedanjih volitev je pa dvojica od teh bivših komunističnih poslancev zopet izstopila iz stranke ter osnovala svojo posebno delavsko grupo. Ta grupa kandidira sedaj ta dva poslance na posebni listi, ki panima nobenih izgledov zase in ki ne bo dosti škodovala enotni socijalistični kandidatni listi. Estlandska delavska socijalistična stranka je stopila po znanem puču leta 1924 v koalicijsko, da omili tedanji hudi pritisk reakcionarnih strank na delavske organizacije. Decembra meseca 1925 je ta koalicijska vlada razpadla, tako da ima sedaj estlandska soc. stranka pri volilni agitaciji povsem proste roke.

Kdo ruši enotnost učiteljske organizacije?

V Sloveniji obstojate dve učiteljski organizaciji: Udruženje jugoslovanskih učiteljev in Slomškova zveza. Obe organizaciji sta živeli in še živita v stalnem nasprotju. Obe organizaciji tudi nosita krivdo, da je slovenski učitelj že dolgo vrsto let izpostavljen šikanam vsakokratnega režima.

Slomškova zveza je klerikalno dete. V Avstriji, kjer je bil klerikalizem absolutni gospodar, je bil tudi Slomškova prvi protežiranec. Učitelji nasprotne organizacije pa so bili izpostavljeni moralnemu in materialnemu

preganjanju. Člani klerikalne učiteljske organizacije niso vršili le učiteljske dolžnosti, temveč so bili tudi vojnuni in ovaduhi svojih tovarišev neklerikalcev.

Po prevratu pa je klerikalna stranka izgubila pozicijo, katero je imela v Avstriji. Ž njo je izgubila tudi vse predpravice »Slomškova zveza«. Mesto klerikalcev so zavzeli demokrati, člani »Udruženja jugosl. učiteljev« pa so prevzeli vlogo Slomškarjev. Odlikovali so se še z večjo brezobzirnostjo in denuncijanctvom. Klerikalni učitelji so postali brezpravni premestitveni material. Pa ne samo klerikalni učitelji, tudi oni učitelji, ki so sicer pripadali UJU, pa niso odobrvali terorja, so bili preganjani. Slednjic pa so se tudi člani UJU naveličali slepo služiti demokratom. Očistili so vodstvo UJU vseh eksponentov in teroristov v demokratske stranke. Novoizvoljeni odbor je izdelal »Deklaracijo«, ki določa bodoče delo in naloge organizacije. Predvsem pa povdarja, da hoče UJU služiti le učiteljskim interesom, ne pa strankam. Iz prejšnjega programa je novo vodstvo UJU črtalo vse točke, ki so ločile UJU pa »Slomškovo zvezo«.

Pričakovati je bilo, da se sedaj brez posebnih težkoč UJU in »Slomškova zveza« združita v eno organizacijo. Tudi člani »Slomškove zveze« se s tem strinjajo in si žele enotne učiteljske organizacije.

Pred kratkim se je vršil sestanek Slomškove zveze. Razpravljalo se je tudi o »Deklaraciji«. Člani »Slomškove zveze« so bili za združitev z UJU, vodstvo pa je bilo proti. Ostalo je toraj pri starem in na škodo učiteljstva se boj med obema organizacijama nadaljuje.

Čas pa zahteva močne organizacije in enotnosti. Posledice nadaljne razdeljenosti bodo učitelji še nadalje težko občutili, in če bodo še naprej doživljali krivice, ki so bile še pred kratkim na dnevnem redu, bodo nosili krivdo sami. Ne sovraštvo in medsebojna mržnja, pač pa medsebojno zapanje in ljubezen jih bo rešila zlorabljanja s strani političnih strank.

Pravijo...

da so hoteli te dni vtakniti Radiča v belgrajsko »glavnjačo«, da se sporkori za vse svoje vladne in antivladne grehe. Radič pa je bil zopet zelo pametnega mnenja, da ni prijetno čepeti v belgrajski glavnjači, in si je zato tudi topot znal lepo pomagati. Vzel je tamburico in skomponiral brzojav, v katerem pravi, da je še vedno za vlado sporazuma in za monarhijo, s to edino in glavno omejitvijo, da ne mara »glavnjače«. Pašiču je pa pisal, da je koncem konca za sporazum tudi v pogledu »glavnjače«, toda pod pogojem, da mora najprej on vanjo, ali vsaj njegov sin.

Jack London:

Železna peta.

(Socijalni roman. Prevel I. V.)

(Dalje.)

„O, kot revolucionar imam približno osemkrat več izgleda, da se me poškoduje ali ubije, kot pa delavec,“ je rekel brezskrbno. „Zavarovalne družbe za nezgode zahtevajo osemkrat večjo premijo od izurjenih kemikov, ki imajo opravka z raztreljivi, nego od delavca. Mislim, da bi me zavarovalnice sploh ne sprejele. Zakaj, vprašate?“

Moje oči so plamtele in čutila sem, da mi je kri planila v obraz. Ne zato, ker sem se dala zasačiti v svojem nemiru, nego zato, ker sem se sama zasačila in to v njegovi prisotnosti.

V tem trenutku je stopil moj oče v sobo in se pripravljaj, da gre z menoj. Ernest mu je vrnil nekatere knjige, ki si jih je bil izposodil in se poslovil. Pri odhodu se je obrnil in rekel:

„O, mesto da vznemirjate svoj duševni mir in jaz škofovega, poglejte raje h gospe Wichsonovi in gospe Pertonwaithevi. Njuna moža sta, kakor veste, glavna delničarja tovarne. Kakor vsi ljudje, sta tudi ti ženski navezani na stroj; ali povezani sta tako, da sedita na njegovem vrhu.“

4. Sužnji strojev.

Čim bolj sem mislila na Jacksonovo ramo, tem bolj sem se čutila omajano. Stala sem nasproti resničnemu dejstvu. Prvikrat sem pogledala življenju za kulise. Moje vseučiliščno življe-

nje, študiranje in kultura, niso bile nič dejanskega. Učila sem se samo teorijo življenja in družbe, ki se čita zares prav lepo; ali sedaj sem videla življenje v njegovi resnični nagoti. Jacksonova rama je bila dejstvo življenja. Ernestove besede. „Dejstvo, gospod, neopovrgljivo dejstvo,“ mi je zvenelo v spominu.

Zdelo se mi je nezaslišano, nemogoče, da vsa naša družba temelji na krvi. Ali tu je bil Jackson. Ne morem ga pozabiti. Moje misli se obračajo neprestano k njemu, kakor kompas k polu. Strašno so ravnali z njim. Zato niso plačali njegove krvi, da so lahko plačali večje dividende. Znale so mi mnoge družine srečnih, zadovoljnih rodbin, ki dobivajo te dividende, in mnoge, ki so z Jacksonovo krvjo še trgovale. Spomnila sem se na žene v Chicago, o katerih je govoril Ernest, ki delajo za devetdeset centov na teden in na otroke — sužnje v južnih predilnicah. In videla sem njihove blede, bele roke, iz katerih je bila izprešana kri, kako so izgotavljale blago, iz katerega je moj plašč. Mislila sem na Sierra-tovarne in na dividende, ki so se izplačevale, in videla sem jasno Jacksonovo kri na svojem plašču. Nisem mogla ubežati pred Jacksonom. Neprestano so me vodile misli k njemu.

V moji globoki notranjosti sem imela občutek, da stojim na robu propada. Bilo mi je, kakor da izvem novo in strašnejšo odkritje življenja. Pa ne jaz sama. Moje celo življenje se je porušilo. Tu je bil oče. Opažala sem na njem vpliv Ernestov. Potem škof. Ko sem ga zadnjic videla, je bil podoben bolnemu možu. Nahajal se je v napeti nervoznosti in v njegovih očeh je

bila neizrekljiva groza. Iz tega, kar sem izvedela, sem ugotovila, da je Ernest držal svojo besedo in ga peljal skozi pekel. Ali kakšne peklenke prizore so videla njegove oči, nisem zvedela, ker so se zdele škofu prestrašne, da bi govoril o njih.

Nekoč, ko sem čutila, da se je moj mali svet in vse okrog mene preobrnilo, sem mislila na Ernesta, kot povzročitelja. In sem mislila: „Kako smo bili srečni in zadovoljni, preden je prišel.“ Ali takoj nato sem začutila v mislih kot izdajstvo nad resničnostjo, in Ernest se mi je zdel kot oznanjevalec, kot apostol resnice, bliščečega obraza in z neustrašenostjo božjega angela, ki se bori za resničnost in pravico, za uboge in zapuščene in tlačene. Potem je stala pred menoj druga postava: Jezus Kristus. Tudi on se je boril za uboge in preganjane in zoper vso obstoječo moč duhovnikov in farizejev. Mislila sem na njegovo smrt na križu in srce se mi je stiskalo bolno, ko sem se spomnila Ernesta. Ali je tudi zanj pripravljen križ? Njemu, z metalnim, bojevnim glasom in njegovo sijajno moško krepostjo.

In v tem trenutku sem znala, da ga ljubim, in da žejam hrepenenja, da tolažim. Mislila sem na njegovo življenje, ki je trdo, neznanost in na njegovo življenje, ki je mučil do smrti. On je lagal zanj in kradel, in se mučil do smrti. Sam je moral delati v tovarni kot desetleten otrok. Moje srce je utripalo hrepenenja, da ga objamem in pritisnem njegovo glavo na svoja prsa — to glavo, ki mora biti trudna vsled mnogega premišljevanja, da si odpočije, in se razvedri...
(Dalje prih.)

Križem sveta.

Sovjetska vlada ne gre na razorožitveno konferenco v Švico. Sovjetska vlada je zopet odklonila povabilo lige narodov za udeležitev Rusije na sejal pripravljalne komisije za razorožitveno konferenco. »Sklicanje preliminirane razorožitvene konference v Ženevi, kjer je sodelovanje Unije sovjetskih republik nemogoče, jasno dokazuje, da vodilne sile v ligi narodov nimajo namena za pravo razoroženje in da je konferenca le votla komedija.« Tako je izjavil Čičerin, komisar zunanjih zadev, ko je v dolgi izjavi utemeljil odklonitev povabila. Čičerin je rekel, da voditelji lige dobro vedo, da sovjeti ne morejo poslati delegatov v Švico, dokler Švica ne zadosti za umor sovjetskega poslanika Vorovskija, pa kljub temu nadlegujejo sovjetsko vlado z vabili. Liga bi prav lahko premestila konferenco v drugo deželo — sovjetska vlada je sugestirala Kopenhagen ali katerikoli kraj v Franciji — če bi res želela, da se sovjeti udeležijo iste in če bi res mislila na razorožitev. Sovjeti so že pred štiri leti na genovski konferenci izjavili, da so pripravljani na razoroženje, ako se tudi druge velesile za to. Čičerin je nato orisal mednarodno politiko v krogu lige narodov. Rekel je, da je Amerika največ profitirala od zadnje krize v Ženevi. Politika Austena Chamberlaina je doživela popoln polom. Vsa dosedanja politika vodilnih sil v ligi daje kapitalizmu Združenih držav najlepše prilike, da se gospodarsko polasti Evrope in jo popolnoma zasuznji. Prodiranje enotnosti evropskih sil odpira pot pojačanja ameriškega ekonomskemu prodoru v Evropi, za katerim gre ameriški politični vpliv. Naj ameriški državni govore kar hočejo, fakt je, da največ dobička od sedanjega kaosa v Evropi ima ameriški kapital, ki si polagoma, toda sigurno jemlje supremacijo nad zapadno Evropo, je rekel Čičerin.

Predlog proti sodnijskim prepovedim ob času štrajkov. Pred newyorško legislaturo je izšel predlog, ki ima namen preprečiti sodnikom, izdajati ob času sporov v industriji proti delavcem sodnijske prepovedi. To je prvi predlog te vrste, ki bo predložen legislaturi v državi New York. Taki predlogi bodo predloženi legislaturam v vseh državah. Ameriška delavska federacija je pričela zdaj voditi intenzivno agitacijo za sprejem delavskih zakonov v legislaturah. Na ta način upa doseči uspehe. V stavki so bili delavci solidarni in vztrajni. Ali sodnijska prepoved izdana proti njim, jim je vzela ustavne pravice in stavkarji so bili pometani v ječo, ali jih je pa policija brutalno napadla, ako so bojkotirali taka podjetja, ki so preskrbeli sodnijsko prepoved proti delavcem. Dostikrat so padli po njih tudi privatni pobojniki, ki jih je najel podjetnik, da širijo strah in grozo med delavci. Ob takih prilikah so bili aretirani le delavci in prignani pred sodnika, ki je izdal sodnijsko prepoved. Bili so obsojeni zaradi kršenja sodnijske prepovedi.

Policijski naval na brezposelne v Londonu. Policijska konjenica je pred tedni napadla in razpršila večje število brezposelnih delavcev v bližini Hyde parka, ki so se predrznili korakati po ulicah trgovskega oddelka, kjer so »motili« trgovino.

Grški »Rockfeller« je lastnik Monte Carla! »Ljudstvo« najmanjše dežele na svetu, Monaco, se je dvignilo proti korupciji v kazini Monte Carlo, svetovno znani igralnici za denar. Čeprav kazina plačuje vse vladne stroške Monaca, se je ustanovila stranka, ki izjavlja, da je Monte Carlo sramota za deželico. Ustanovljen je list »Tout Va«, ki odkriva skandale v kazini. Ta list piše, da je Sir Basil Zaharoff, grški multimilijonar in sedanji najbogatejši Grk, glavni lastnik kazine in da so odlični pariški bankirji pravi vladarji Monaca.

Noge vidne, roke skrite — nova ženska moda. Ob otvoritvi Longchampsa, dirkališča v Parizu se vsako leto pokaže, kaka moda bo vladala tisto leto v Parizu. Po pariški modi se nato ravna ves ženski svet. In tako se je ob letošnji otvoritvi pokazalo, da

ženske to leto ne bodo kazale svojih nagih rok do ramen, kakor so zadnja leta. Ampak namesto tega bodo ponudile radovednim moškim očem nekaj drugega na razgled, kar popolnoma odtehta tisto, kar bodo skrile. Pariški krojači seveda niso mogli drugače kot zadostiti ženskemu svetu, ki si je vbil v glavo, da mora pokazati kar največ mogoče svojih spodnjih okončin, pa so odrezali od spodaj precej krila. Da pa si na kak način poplačajo svojo zgrubo radi skrajšanih kril, so pa napravili precej široke in dolge rokave.

Dama z naramnicami. Ženske s svojo modo se vedno bolj približujejo moški obleki. Višek modne novosti je povzročil nov pariški ženski modni model, pri katerem se uporabljajo tudi naramnice.

Prva usmrtitev na vislicah na Poljskem. V Varšavi so usmrtili nekega morileca, ki je umoril in oropal bogatega trgovca. Prvikrat se je izvršila na Poljskem smrtna obsodba z obešenjem. Krvnik, ki je izvršil justifikacijo, je imel črno masko in bele svilene rokavice. Ko je opravil svoj krvniški posel, je pustil rokavice pod vislicami. Nihče ne ve, kdo je krvnik.

Italijanski list »Il Nuovo Mondo« v New Yorku je začel gibanje za postavitve spomenika v Ameriki umorjenemu socialističnemu poslancu Matteottiju.

Novi 1, 2 in 3 rubeljske novčance z Ljeningovo glavo je izdala sovjetska vlada v promet.

Demonstracije čeških fašistov. V moravski Ostravi je prišlo med zborovanjem nemške demokratske stranke v nemškem domu do škandalov in pretepev. Ko je pričelo zborovanje, so začeli fašisti razgrajati in so zahtevali, da se govori češko. Nato so zapeli fašisti več nacionalnih pesmi. Konec pretepu in razgrajanja je naredila policija. Zborovanje je bilo prekinjeno.

Koliko se porabi filmov? Francoz Louise Clement je izračunal, da se porabi letno 425 milijonov metrov filma. Samo v Ameriki ga porabijo letno 250 milijonov metrov, kar je 60 odst. od 425 milijonov.

Amerikanec Wolfe misli, da lahko živi sto dni brez hrane. Nedavno se je postil že petdeset dni, da zniža svojo težo, pozval je Jollyja iz Berlina, da se skušata, kdo se bo dalj časa postil. Jolly se je že postil 44 dni.

Častna rešitev grde pisave. Wiliam Root, profesor na Pittsburski univerzi je priobčil psihološka opazovanja o pisavi in je prišel do zaključka, da najinteligentnejši ljudje imajo najgršo pisavo. Inteligentni človek misli dvajsetkrat hitreje, kakor zna pisati. Kdor pa nima dosti v glavi, ima čas, da riše po predpisih črke.

Nesporazumljenje. Gospod (novi kuharici): »Ti špela si mi prav všeč! Imaš že kakega fanta?« — Špela: »Ne gospod! Punčko imam!«

Zapuščina. A: »Umril je delavec Janez Zorn in zapustil vse svoje imetje sirotišnici.« — B: »Lepo od njega. Koliko je bilo?« — A: »Deset otrok.«

Kultura.

Drama.

Petek, 23.: »Naša krič.« F.
Sobota, 24.: »Idijot«. Predstava v spomin. obletnice Putjatove smrti. Izv. Nedelja, 25.: »Deseti brat«. Izv.

»Prerod« 2., 3. in 4. številka je pravkar izšel in prinaša poljudno pisane članke vzgojno idejnih smeri, kratke poučne prav tako tendenčne očrte. List, ki dela za plemenito idejo iztreženja našega naroda, bi vsekakor zaslužil, da se ga jemlje resneje in da se v njem začne delovati v resnejšem tonu, ker se rado zgodi, da zaide v navadno smešnost in da v njem večasih odražajo na mesto faktov in dognano potrjenih istin, zgolj zanašnjaška oduševljenja, ki pri resnem problemu nikdar ne smejo na površje, vsaj ne na odločujoče. Po namenu je pa list le priporočati, ker je možno, da se list vendar enkrat razvije v protialkoholno resno revijo. Saj je abstinencna problem, ki ga rešujejo v današnjih dneh vse države in je alkohol uničujoča sila, s katero se dandanes bore vsi ljubitelji človeštva.

Dnevne novice.

Zalni manifestacijski shod v spomin delavskim žrtvam na Zaloški cesti v Ljubljani, ki so padle dne 24. aprila 1920 o priliki prvega gigantskega boja delavskega razreda z reakcijo, ki jo je tedaj vodila klerikalna stranka se vrši v soboto, dne 24. aprila, ob 6. uri zvečer na vrtu »Ljudskega doma« v Mariboru.

V čudni dobi živimo in čudno pomlad smo dočakali. Imamo vlado, ki pa ne more sklicati parlamenta, imamo ministre in imamo poslance, ki se pa prerekajo o krizah, o klubovih smernicah, preračunavajo o možnostih vstopa v vlado in grupe, si pljujejo drug drugemu v obraz, brskajo po aktih, brskajo po arhivih in spominih in se obmetavajo s korupejoniistično brozgo. Vse prav! Prav je tudi, da spoznamo naše veličine in poštenost in ljubezen do države teh veličin — prav je, da stopajo pred nas nekateri kot navadni zločinci, da jih bo narod spoznal in znal ceniti njih hlepenje po dobičku. Ampak zdi se nam, da bo to brozganje po korupejonijskih mlakužah trajalo le predolgo in sicer tako dolgo, da bodo na začetne pozabili, s konci pa ne bodo vedeli kaj početi. Zdi se nam, da je današnja kapitalistična družba vsa pogreznjena v egoizem in da vsa kapitalistična družba ne more več iz svoje nemorale. Toda ona ima od vsega dobiček, delavstvo pa gladuje in umira in ne more do poštenega kruha, do najnujnejšega kosa kruha, ker družba reže tanko in še tisto s primerno pridigo in namigom. Žalostno, da je tako, še bolj žalostno je pa, da vlada nima moči in ne more ugonobiti pijavk državnega in ljudskega denarja in skuša vse očitke in dokaze zaviti v nekako zameglenost potom svojih strank in strančič, da bi narod ja ne spoznal resnice.

V znamenju sporazuma in bratske ljubezni se naši sedanji eksministri čitajo precej umazane korupejske afere. Sestavljajo tudi razne komisije in druge podobne stvari. Ne verujemo preveč v resnost teh komisij in smo mnenja, da se take slučaje preda svobodnemu sodišču, ki bo gledalo celo stvar z druge strani, kot pa naši politiki.

Jugoslovensko »Jutro« in jugoslovenski demokratje priporočajo slovenskemu članu Radičeve stranke g. Pucelju naj ostane v Zagrebu in naj se ne vrne v Slovenijo. Mi pa želimo jugoslovenskim demokratskim poslancem iz Maribora in Ljubljane, da tudi oni z vsemi dobrotami, s katerimi so osrežili Slovenijo, ostanejo v Belgradu. Ne vemo, kako velike zasluge ima g. Pucelj za mili slovenski narod, vendar toliko pogrešk na račun Slovencev gotovo ni namenoma storil kot naši integralni Jugoslovenci.

Resna beseda. »Delavska Politika« je bila ustanovljena kot delavsko glasilo. Takoj ob začetku smo se z listom obrnili na posamezne delavce in jim ga pričeli pošiljati v nadi, da ga ali naroče, ali pa vneje. Veliko jih je bilo, ki so list naročili, veliko jih je pa takih, ki prejemale naš list od vsega početka, ne da bi plačevali naročnino. Ker so list obdržali, smo bili upravičeno mnenja, da se z listom strinjajo ter smo pričakovali, da poravnajo naročnino. Štirikrat smo jim že priložili položnice s prošnjo, da storijo dolžnost napram delavskemu glasilu. Danes, pa ko gre četrti mesec proti koncu, prosimo ponovno vse one, ki imajo še kakšen zaostanek, naj istega nemudoma poravnajo. Sodrugi, proletarci, apeliramo na Vas, ker je v Vašem interesu, da vedno pravočasno poravnate naročnino. Eni kot drugi, tisti, ki ste še mlačni in ezkosrčni napram našemu listu in tisti, ki ste spoznali resno smer in resen delavski namen lista, storite svojo dolžnost, in zavedajte se resnosti delavskega tiska, drugi pa vztrajajte na svoji poti in pridobivajte naročnikov in prijateljev našega lista. Prava delavska odkritosrčnost ter poštenje v delavskem pokretu, naj živi naprej, ker le ta nas bo vodila do zmage! **Uprava.**

Naznanilo. Podružnica živilske stroke, sekejke pekovskih pomočnikov, naznanja s tem v to stroko spadajočim, ki se nahajajo na deželi, naj ne hodijo

v Ljubljano poizvedovat za delom, ker vlada velika brezposelnost, ker se odpuščajo že po delj časa zaposleni iz stalnih služb. Odbor.

Redni občni zbor Delavske Telovalne Enote Ljubljana-Siška se bo vršil v nedeljo, 25. aprila 1926 ob 10. uri dopoldne v prostorih gostilne »Novi svet« — Prešernova soba, Gosposvetska cesta, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo funkcionarjev; 2. odcepitev šišenske DTE od ljubljanske; 3. volitev novega odbora; 4. razno. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. — Udeležba za vsakega člana dolžnost! — Odbor.

Umestna odredba. Zagrebška mestna uprava je iz higijenskih razlogov odredila prepoved, s katero je zabranjeno pljuvanje po tratoarjih in metanje odpadkov po ulicah in trgih. Policija nosi s seboj posebne bloke in kogar zasači, da se ni pokoril odredbi, mora plačati na mestu 2 Din. Če noče, ga tirajo na stražnico.

Avtomobilska karta države SHS. Vojni geografski inštitut v Beogradu je izdal avtomobilsko karto naše države v izmeri 1 : 500.000. Karta se more naročiti pri navedenem inštitutu v Beogradu. Komad stane 100 Din.

Družinska tragedija. Te dni se je javila pri okrožnem sodišču v Šibeniku Marija Pilepič in izpovedala žalostno zgodovino svojega življenja. Pred osmimi leti se je poročila in v zakonu rodila dvoje otrok. Usoda je hotela, da se je spozabila s sosedom in začela z njim intimno razmerje. Vest jo je pekla in ni mogla strpeti, razodela je svoj greh možu in mož se je takoj ločil od nje. V obupu in zmedenosti je neko noč zaprla sobo, naložila v peč 8 kg premoga in zaprla odvodni dimnik, misleč, da tako konča življenje sama in otroci. Zjutraj so našli otroke mrtve, žena se je pa borila s smrtjo. V bolnici so ji rešili življenje, živela je dalj časa na Reki in nihče je ni klical pred sodišče. Izjavila je, da jo je vest tako pekla in da se je tako živo zavedala, da mora kazeti pretrpeti, da se je hote ali nehote prijavila sodišču v Šibeniku prostovoljno.

Zagrebski žeparji so pridno na delu. Dijak K. Georgijev se je vrnil s počitnic v Zagreb, se z denarjem založil in se sprehaljal po prometni zagrebški ulici. Ko se je vrnil s sprehoda, je opazil, da mu je nekdo zmaknil iz žepa listnico, v kateri je imel 1500 dinarjev gotovine.

Gozdar Adam Durman iz Vrbinja je hotel skočiti v premikajoči se vlak v Bosanskih Novih, pri tem se pa tako nesrečno zaokrenil, da se mu je sprožila puška in ga strel zadel v prsi. Padel je z vlaka in kolesje mu je odrezalo obe nogi.

Usodno igranje s psom. V Sarajevu se je gostilničar Stjepan Tadić igral s svojim psom, metal mu je kamenje in peš ga mu je donasal nazaj. Nena doma je pa pes navalil nanj in ga podrl na kup kamenja, koder je bil slučajno zataknjen zarjavel nož. Gostilničar se je nabodel nanj; prepeljali so ga v bolnico, radi zastrupitve je težko upati na okrevanje.

Vole so mu ukradli. Nikola Nijemčič iz Doljače je zjutraj opazil, da se je nekdo izmuznil v njegov hlev in mu odgnal dva vola, vredna 8000 Din.

Neznanokam je izginil šofer Maks Puh, stanujoč za Gradom št. 1. Doma je povedal, da gre v bolnico in se ni več vrnil. Domnevajo, da si je mogoče končal življenje, ali se pa kje ponesrečil.

Hlapca Josipa Žumra pri podjetju »Slograd« je udaril s kopitom v trebuh muhast konj. Iskati je moral pomoči v bolnici.

Marija Gril, stara 30 let je znana vlačuga in tatice. Obsojena je bila na triletno prisilno delavnico in poboljševalnico v Begunjah na Gorenjskem. Toda v Begunjah ji ni nič kaj dišalo, čeprav je tam odsedela šele šest mesecev. Pobegnila je na spreten način in takoj obiskala svojo priljubljeno prestolico, Ljubljano, misleč, da se bo zopet lahko zabavala po svoji mili volji. Ali nesreča nikoli ne počiva, premalo se je spremenila, spoznal jo je detektiv in jo zopet izročil v okrilje begunjskih zidov.

Tiskovni sklad.

Tiskovni sklad. Stiriindvajseti izkaz. Nabiralna pola štev. 17. Hinko Marn, Din 10; Mravljak Anton, Din 2; Salesnik Ivan, Din 5; Kuranda, Din 10; Valenčak Ferdo, Din 4.50; Kralj Franc, Din 2; vsi iz Velenja. — Nadalje so poslali za tiskovni sklad: Čebašek Franc, Mežica Din 27, nabiralnik na obnem zboru kraj. org. SSJ. Ule Anton, Zagorje Din 18 (odškodnina za seje.) Dva nepoznana, Ljubljana Din 9.75. Zadnji izkaz Din 2.308.50, skupaj Din 2396.75.

Prekmurske novice.

Murska Sobota. Radikalci so imeli pri nas preteklo nedeljo shod, ki so ga sklicali v glavnem zato, da preštejejo še enkrat svoje prekmurske pristaše. Shod je posetilo sedem oseb. Sedaj se pa hvalijo, da imajo že 50 članov. Bo že štimalo, samo ničlo morajo izbristati.

Nema više ni republike ni Radiča. Radičevski poslanec Hrupič iz Medjmuja, ki je pa bil izvoljen v Prekmurju, je izstopil iz Radičevega kluba ter se pridružil dr. Nikiču, češ, da neče podpirati glupe politike. Istotako je naredil poslanec Znidarič, ki ga tudi štejejo za prekmurskega poslanca. Če vemo, da sta ta dva gospoda in vsi Radičevci agitirali zadnje čase med prekmurskimi volilci s parolo: »Radič že zna kaj dela, on bo v Beogradu vse zvonil«, moramo res reči, da je to stokrat glupa politika.

Eshumacija. V Rakičanu je pred enim mesecem umrl neki prevžitkar. Ljudje so razširili govorico, da je umrl nasilne smrti, vsled česar je državno pravdnštvo odredilo eshumacijo, ki se je izvršila pretekli torek. Obdukcija pa je dokazala, da je dotični umrl naravne smrti.

Tatvine. V ponedeljek ponoči so posestniku Cipotu v Martjancih neznan zlikovec odpeljali konje in voz, v neki gostilni pa najbrže isti ljudje odprli na sodih pipe ter pustili, da je precejšnja množina vina iztekla.

Detomor. V Borejcih so našli v tropinah dete ženskega spola. Dejanja je bila osumljena neka dekla, zdravniška preiskava je pa dognala, da je nedolžna in da je prava storilka brez sledu izginila.

Tihotapstvo. Ta »poklic« je v Prekmurju zelo razširjen, kar dokazuje novi slučaj nekega tikotapca, ki so ga finančarji ustrelili ob avstrijski meji. To je letos že tretji tihotapec, ki je bil ustreljen na meji.

Premeščenje učiteljev? Že nekaj časa se govori, da je pripravljena cela vrsta odlokov za premeščenje učiteljskega oboja. Dekreti se najbrže glasijo na znano »po potrebi službe«, dejansko pa so to navadne šikane iz političnih razlogov. Proti takemu postopanju mora vsak pošten človek brez razlike protestirati, ker poleg učiteljskega trpi pri tem tudi šolski pouk. Učitelji pa naj spregledajo in si ustanovijo močno strokovno organizacijo, ki jih bo branila proti nepotrebnim in krivičnim šikanam.

Trbovlje.

Po lepi zmagi našega združenega delavstva, ki si je osvojilo občino, so naši raznobarni nasprotniki hudo upropaščeni. Zato skušajo pridobiti na vse mile načine delavstvo zopet na svojo stran. Sedaj smo jim mi socialisti sovda najbolj na poti. In ker ne morejo še klicati nad nami zakona o zaščiti države in druge take prijetnosti, pa nergajo in natolcujejo in skušajo uveriti naše ljudstvo, za katerega niso še nikoli nič storili, da smo socialisti izdali delavsko stvar. Stara pesem, ogledana kost. S takimi in enakimi metodami ne bodo pač prišli daleč. Naše delavstvo ima toliko težkih izkušenj za seboj, da se zlahka ne da več prevrati. Poznajo tiče, ki so se priložnostno zašancali za nekim akcijskim odborom, ki naj pomaga skrahiranim strankam in strančicam zopet na noge. Ne bodo nič opravili. Zavedni proletarci se ne bodo nikoli družili z ljudmi, ki so sodelovali pri umoru naših rudarjev, ne bodo sodelovali z meščanskimi strankami. Mi smo za vsak akcijski odbor, toda ta akcijski odbor mora biti sestavljen iz ljudi, ki stojijo na stališču razredne borbe in marksizma. Z drugim ne gremo. Smatramo nadalje, da so močne, nepopustljive enotne strokovne organizacije najboljši in najučinkovitejši akcijski odbor.

Celje.

Stanovanjski najemniki! Vabimo Vas na javni shod najemnikov, ki se bo vršil v nedeljo, dne 25. aprila ob 9. uri dop. v veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju. Dnevni red: 1. Poročilo o sklepih kongresa društev stanovanjskih najemnikov v Zagrebu. 2. Zahteva za podaljšanje in zboljšanje stanovanjskega zakona. (Poroča Franjo Koren). 3. Sprejem resolucij. — Stanovanjski najemniki! Hišni lastniki zahtevajo, da mora s 1. novembrom 1926

prenehati zaščita najemnikov. S 1. novembrom hočejo svobodno razpolagati s stanovanji. Oni hočejo svobodno licitacijo stanovanj, kdor da več, tisti naj dobi stanovanje, kdor pa nima, pa naj gre s svojo družino na cesto. Sedanji zakon o stanovanjih je skrajno slab. Hišni lastniki ga izrabljajo do skrajnosti, vsled tega se stanovanjska beda od dneva do dneva postruje. Celi vrsti najemnikov je stanovanje že odpovedano in drugim še odpoved sledi. Stanovanjska oblast, ki mora po zakonu odpovedi vzeti na znanje, pa na drugi strani nima razpoložljivih stanovanj, da bi odpovedani stranki lahko nakazala drugo. Če ostane zakon, kakršen je v veljavi, mora lepe-

ga dne slediti katastrofa, sledile bodo deložacije v masah.

Ali mora vse to tako biti? Ne! Bilo bi lahko vse drugače, če bi vlada imela razumevanje za vse težnje najemnikov. Današnji režim zahteva samo od neimovitih slojev, da morajo nositi vojne in povojne posledice na svojih ramah. Nalagati hočejo še večja bremena. Zato se moramo združiti v močno enoto, združiti vse, ki so z današnjimi socialnimi razmerami nezadovoljni.

Nič ne pomagaj obup in jok! Treba je dela in borbe. Priporiti si moramo svoje pravice. Zato naj vsi, ki niste hišni lastniki, na javni shod. — Odbor društva stanov. najemnikov.

Ustanovitelj in bivši dolgoletni predsednik upravnega sveta Splošnega kreditnega društva v Ljubljani r. z. z o. z. gospod

Ferdinand Stare

sodni svetnik v p.

je danes preminul.

Za naš zavod velezaslužnega pokojnika ohranimo trajno v najboljšem hvaležnem spominu.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1926.

Upravni svet.

Specerijska trgovina

„PRODUKCIJE“

V Ljubljani, Tržaška c.
se priporoča!

Cene zmerne!

Blago prve vrste!

Berite!

Charles Dickens: Božična pesem v prozi.
Lovro Kuhar: Povesti.
Abditus: Predhodniki današnjega socializma in komunizma.
M. Beer: Karl Marks, monografija.
Zadružni koledar za leto 1926.
„Ped Lipo“, družinski mesečnik.

Nareča se.

Zadružna založba v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5.

Produkcija - kréma za čevlje.

Zahtevajmo in kupujmo vedno in povsod le „Produkcijo kréma“ za čevlje. 130

Širite Del. Politiko!

Makulturni papir

se proda po 4.— Din za 1 kg.
Več se poižve v upravi lista. 108

Konzumentje! Konzumentje!

Nakupujte svoje potrebščine

v prodajalnah

Konzumnega društva za Slovenijo r. z. z o. z.

Solidne cene. Točna postrežba.
 Dobro blago.

Učlani se lahko v vsaki prodajalni. Pristopnina Din 2:50.
Delež Din 300.—. Jamstvo enkratno. 133

SPLOŠNO KREDITNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Aleksandrova cesta 5

r. z. z o. z.

Ustanovljeno 1. 1898

SPREJEMA

POSOJUJE

hranilne vloge na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

na menice, zastavna pisma in lombard po ugodni obrest. meri.

Pisarna: Ljubljana, Aleksandrova cesta šte. 5